

L'HORA NOVA

INGENUAMENT

Fa ja un any, que el Govern Central havia decidit, en principi, instal·lar-se a Barcelona, arribat el cas que les circumstàncies excepcionals de la guerra aconsellessin la seva sortida de Madrid. Però en aquells dies tràgics de novembre, en què fou posat a prova l'heroisme de la capital d'Espanya, el Govern es traslladà, provisionalment, a València, per la major facilitat que cregué tenir de bell antuvi en la prestació dels serveis. Davant la perillongació de la guerra i la necessitat cada dia més sentida d'intensificar la producció en tots els ordres i de coordinar tota mena d'esforços, no cal negar que, en aquests moments, el percentatge més elevat d'energies ha de sortir de Catalunya. Per això la decisió que acaba d'adoptar el Govern Central té una oportunitat manifesta, en la qual hi ha trobat la bona disposició del Govern de la Generalitat, perquè aquest té el ferm convenciment de què l'estreta col·laboració que s'estableixi entre ambdós governs serà de resultats decisius per a portar el poble envers la victòria. Tant com l'organització en els fronts de lluita ha de barrar el pas a l'enemic, la moral i el rendiment de la reraguarda han de decidir el resultat de la guerra. És aquesta la preocupació cabdal dels nostres governants. La lluita es decidirà a favor del qui estigui millor organitzat i ofereixi, per tant, major resistència i una moral més elevada. Amb el caràcter que ha pres la nostra guerra, no havem de donar excessiva importància als progressos que ens puguin pervenir de l'acció de les armes. Hem de saber, abans que tot, què es fa a la reraguarda; si es treballa tot el que es pot rendir. Quan els nostres esbrinaments siguin absolutament satisfactoris, llavors podrem tenir la seguretat de què vencerem. D'aquesta manera ho veuen els governants de la República, i es disposen a transformar la nostra reraguarda en un veritable exèrcit que no serà mai vençut ni per militars traïdors ni pel feixisme internacional.—ALFIL

L'ESPANYA DEL SEGLE XX

Sota el domini de la plutocràcia i del militarisme

XXVI

Ja descrita la situació internacional en aquest període de l'any 1916, tornem a ocupar-nos de les coses d'Espanya.

Com un llampec, és produeix un intent de vaga ferroviària, plantejada per la «Unión Ferroviària», a mitjans de juliol. El Govern Romanones hi respon amb la suspensió de garanties, seguida de la declaració d'estat de guerra. Així mateix s'ha procedit al tancament de les Corts per a deixar amb major llibertat d'acció el poder executiu.

El moviment ha fracassat a les vint i quatre hores, però la por dels nostres governants fa perdurar les mesures d'excepció llargues setmanes.

Res demostra tant que no hi ha perills immediats, com que es reprènguin les activitats polítiques. Adhuc, en Maura, abandona l'ostracisme que s'havia imposat, i s'acosta al rei per a tenir-hi un canvi d'impressions. També l'ex-cap del partit conservador, ha tingut ocasió d'entrevistar-se, un dia amb en Dato, i en altra oportunitat, amb en Sánchez Guerra. Són símptomes de què encara reviu en el polític de les frases les apetències de governar. I ve la confirmació, amb un acte públic, que es celebra a Beranga. Ací, en Maura, ja no es presenta com un home amargat; és tot un altre. Exposava el seu programa de govern: «Descuajar el caciquismo, granguena de la política española»; «Afirmar la neutralidad de España»; «En el especto internacional, la brújula española debe de orientarse al lado de Francia y de Inglaterra»; i, finalment, es compromet l'orador a acceptar de nou el poder, amb la col·laboració d'elements que fins ara estaven apartats del maurisme.

A la tardor, el Govern es presenta a les Corts i aconsegueix l'aprovació d'una llei que li atorga uns poders discrecionals en matèria de proveïments. Cada dia la vida és més cara i escassegen determinats articles, principalment el blat, a conseqüència d'ocultació d'existències i de l'acció dels agabelladors. Els projectes econòmics del Govern topen amb una forta oposició dels grups parlamentaris representants dels grans negocis. En la protesta també hi participa l'Episcopat espanyol, qui eleva una exposició al President del Consell, en la qual fa constar que «els prelats han vist amb dolorosa sorpresa alguns projectes de llei presentats per l'Excm. Sr. Ministre d'Hisenda, en els quals, oblidant-se les prescripcions del Dret canònic i el valor de solemnes Convenis, i fent-se cas omís de la inexcusable mediació de la Santa Seu, s'intenta posar nous gravàmens sobre béns i institucions de privativa jurisdicció de l'Església.»

Es fa molt difícil avençar en la discussió dels projectes presentats per l'Alba, i s'acosta el 31 de desembre en què ha de quedar aprovat el pressupost ordinari. El cap del Govern, ja comença assajar-se en l'art de *templar gaitas* — com es digué d'en Sagasta —, però el ministre d'Hisenda mostra molt d'interès en què vagi endavant també la discussió del pressupost extraordinari, que ell anomena, sense modèstia, pressupost de reconstitució nacional. Tanta és la preocupació de les tasques parlamentàries, que s'ajorna un projectat viatge del rei a Barcelona, en companyia del comte de Romanones.

Per acabar-ho de complicar, els conservadors presenten una esmena al pressupost de Gràcia i Justícia, en la qual s'interessa que s'augmenti fins a mil pessetes la subvenció als rectors. Les esquerres en protesten i amenacen fer obstrucció en el cas que el Govern l'accepti. Al final, tot és bona aigua, i amb la transigència de l'Alba, de deixar per a més endavant la discussió dels seus famosos projectes econòmics, s'arriba a un acord entre les minorïes, amb una intervenció especial d'en Cambó (que per cert enterneix al ministre), i s'aprova el pressupost ordinari.

Fora de les Corts, hi han altres inquietuds, i el 18 de desembre es promou una vaga general de 24 hores per a protestar de la vida cara. — DEMO.